SECTIO VII.

DE

SVBLIMATIS, FLORIBVS ET SALIBVS SICCIS VOLATILIBVS.

CAPVT I.

DE

SVBLIMATIS STRICTE ITA DICTIS.

§. I.

MEDICAMENTA, ſublimatione paranda, ſunt vel *ſublimata ſtricte ſic dicta*, vel *flores*, vel *ſalia ſicca volatilia*. Sublimata ſtricte ſic dicta, de quibus in hoc capite ſermo erit, ſunt concreta ſicca, ponderoſa, compacta, plus minusve ſplendentia, ſalino-aut ſulphureo-mercurialia.

§. II.

SVBLIMATA *ſalino-mercurialia*, quibus *mercurius corroſivus ſublimatus* & *mercurius dulcis* præcipue adnumerantur, ex *argento vivo* ſeu *mercurio currente*, & huic, interveniente corroſione, firmiter unito *ſale acido cauſtico* componuntur; ſublimata vero *ſulphureo-mercurialia*, cujus cenſus ſunt *cinnabaris factitia vulgaris* & *cinnabaris antimonii*, *argentum vivum* & *ſulphur commune minerale* ad ſui compoſitionem poſtulant.

§. III.

§. III.

PRIORA æque, atque posteriora, uti antea pridem dictum fuit, *sublimatione*, & quidem in *cucurbitis* aut *retortis* vitreis, terreis vel sibi relictis, vel loricatis, adeoque nunc immediate carbonibus candentibus, nunc arenæ imponendis, parantur; quemadmodum de hisce sub specierum tractatione plura dicenda erunt.

§. IV.

VSVS medicus sublimatorum in genere non adeo commode traditur, quoniam illa indole, modo operandi ac viribus valde differunt, & unumquodque peculiaribus virtutibus instructum reperitur, vel iis tamen instructum creditur; uti istud sequentes paginæ pariter docebunt.

SVBLIMATA STRICTE SIC DICTA VSITATIORA.

Mercurius sublimatus corrosivus.	*Cinnabaris factitia vulgaris.*
- *dulcis.*	- *antimonii.*

MERCVRIVS SVBLIMATVS CORROSIVVS.

REC. Mercurii vivi, sale communi & aceto, aut vini etiam spiritu debite loti atque purgati, vitrioli ad rubedinem calcinati, salis decrepitati ana libram dimidiam, vel etiam mercurii vivi uncias octo, salis decrepitati, & vitrioli ad rubedinem calcinati ana uncias duodecim. Mediante tritura in ampliori mortario vitreo aut marmoreo, identidem pauxillum aceti, sale

imprægnati, ad promovendam miſcelam inſpergendo, exacte miſceantur, & mixtura deinde in cucurbita terrea loricata, vel etiam vitrea, non loricata, arenæ balneo profunde imponenda, igne caute & gradatim aucto, ſublimetur. Initio ſublimationis halitus aqueo-acetoſus adſurgit, hinc cucurbitæ etiam orificium tamdiu relinquitur apertum, donec humidum, (quod cultro polito, cucurbitæ orificio per intervalla admoto, explorari poteſt,) penitus expulſum ſit; quo facto, orificium piſtillo chartaceo leviter clauditur, &, ſubſtrato igne intenſiori, mercurius ſiccus corroſivus, qui ſub nebulæ albiſſimæ forma adſcendit, in ſublime pellitur. Adhæreſcit cucurbitæ lateribus ſub maſſæ candidæ ſalinæ compactæ & paſſim quoque rarioris flocculoſæ forma, quæ, vaſe refrigerato & diffracto, vel igniti etiam circuli ferrei ope in duas partes diviſo, caute a recrementis, partim in fundo relictis, partim vitri lateribus hinc inde adpoſitis, ſeparanda, eximenda, & per ſe adhuc ſemel ſublimanda eſt, ut debitam puritatem, & perfectum nitorem conſequatur. Alii argentum vivum in modica aquæ fortis quantitate aliquantiſper, vel etiam, majori aquæ fortis quantitate adhibita, perfecte ſolvunt, ſolutionem leni evaporatione in maſſam ſiccam inſpiſſant, & tunc demum cum ſale decrepitato & vitriolo, ad

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0456-7 DFG

rubedinem aut albedinem calcinato, antea dudum seorsim pulverisatis, miscent, posteaque sublimationem descripto modo instituunt.

NOTANDA
CIRCA
PRÆPARATIONEM, NATVRAM, VIRES
ET VSVM MEDICVM.

I. MERCVRIVS sublimatus concretum sistit albissimum, splendens, crystallinum, ponderosum, ac summe corrosivum *salino-mercuriale*, ex globulis argenti vivi ponderosissimis, spiculis acutis, rigidis, salino-acidis, circumquaque armatis, arctiori interveniente aggregatione, compositum.

II. Notabilis differentia respectu elementorum intercedit mercurium sublimatum, ex argenti vivi, vitrioli calcinati & salis decrepitati mixtura sublimatione paratum, & mercurium sublimatum, ex sale, vitriolo, & argento vivo, ante miscelam in aqua forti soluto, productum. In priori enim solum acidum salis culinaris, in posteriori autem, tum hoc, tum acidum nitrosum, mercurii vivi globulis corrosionis beneficio unitum fuit.

III. Vitriolum, ad albedinem, flavedinem aut rubedinem calcinatum, ideo mercurio vivo & sali culinari decrepitato additur, ut mediante acido suo specifice graviori, quod solus ignis intensior a parte metallica separare valet, acidum specifice levius e sale culinari extrudat, quo mercurium vivum promptius aggredi, corrodere, & cum eodem post unionem sublimari possit. Credunt nonnulli, sulphur quoddam vitrioli anodynum simul adscendere, & in mercurii sublimati mixtionem recipi; at, me sentiente, valde errant: Nullum enim in vitriolo sulphur reperitur, & tenerrima substantia inflammabilis, quæ forsan in eo demonstrari potest, acidum suum potentissimum, cui tenacius adhæret, neuti-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0457-2 DFG

quam deserit. Adferunt quidem probandi fine experimenta, a colore niveo, per instillatum oleum tartari per deliquium mutato in aurantium, maxime desumta: Verum, quid facilius in corporibus accidit, quam mutatio coloris, & quis ea sulphuris præsentiam solide demonstrare audebit?

IV. Quum quævis mercurii sublimati molecula corpusculum sistat sphæricum ponderosissimum, spinis acutissimis circumquaque horridum, neutiquam mirandum est, quod ille summa vi corrodente, quam sub provolutione seu motu partium lenissimo consesti n exserere valet, instructus sit, quodque solidas corporis humani partes internas & externas non tantum horrendis stimulis ad contractiones convulsivas, quibus ordinario gravissimæ junguntur inflammationes, inciter, sed earum quoque compagem scindendo intra breve tempus dissolvat.

V. Ob indicatam actionem perniciosissimam mercurius sublimatus inter venena mineralia fortissima militat, & solummodo externe, vel in pulverem redactus, vel in liquorem resolutus, vel etiam unguentis mixtus, absq mendi fine, verrucis, glandulis induratis, callis ulcerum pertinacissimis &c., maxima tamen circumspectione, adplicatur. Sunt quidem, qui illum in multa aqua solutum, aut syrupo quodam mitificatum, in variis morbis rebellibus, ut & ad salivationem in lue venerea excitandam, interne commendent: Verum, unumquemque hortor medicum, ut ab usu hujus concreti corrosivi interno semper abstineat, si conscientiam perfecte salvam famamque suam, quæ, superveniente nonnunquam manifesto effectu nocivo, facile lædi potest, illibatam servare velit. Noxæ cæteroquin, quas productum hoc, interne usurpatum, infert, non semper post primam statim adsumtionem, sed persæpe post notabile demum tempus sentiuntur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0458-8 DFG

MERCVRIVS DVLCIS.

REC. Mercurii ſublimati quantum placet, eidemque in mortario vitreo mercurium vivum depuratum ſucceſſive adde, & utrumque ita protracta tritura miſce, ut inde pulvis nigricans reſultet, cui ſub tritura continuata tamdiu novus mercurius vivus additur, donec mercurius ſublimatus perfecte ſaturatus ſit, nec ullos globulos mercuriales amplius adſumat. Hiſce peractis, pulvis nigricans cucurbitæ vitreæ anguſtioris colli loricatæ, aut ſibi relictæ, injicitur, cucurbita loricata inter carbones candentes, ſimplex vero in catino ferreo, arena repleto, profunde collocatur, & mercurius dulcis eodem modo, quo ſublimatus corroſivus, adhibito tamen paullo majori ignis gradu, ſublimatur; ſic in principio pauxillum mercurii vivi ſub fumi nigricantis forma, & deinde nebulæ albicantes, quæ colli lateribus adhærentes, albam, ſplendentem & compactam materiam, ſeu mercurium dulcem, conſtituunt, ſucceſſive adſcendunt. Finita ſublimatione, vitrum mediante annulo ferreo ignito frangitur, & corpus albicans, ſplendens, compactum, ponderoſum, a mercurio vivo ſuperius adhæreſcente, nec minus a parte flaveſcente rariori provide ſeparatum, eximitur, ac bis denuo, vel per ſe, vel addito, ac prius terendo mixto, mercurii vivi pauxillo, ſublimatur, ut, purius hac ratione & ſaturatius reddi-

tum, meliorem ſecurioremque mercurium dulcem ſuppeditet.

NOTANDA
CIRCA
PRÆPARATIONEM, NATVRAM, VIRES ET VSVM MEDICVM.

I. PLERIQVE ad mercurii dulcis præparationem partes argenti vivi & mercurii ſublimati anaticas recipiunt, & mercurium dulcem, ſub prima ſublimatione prognatum, adhuc ter quaterve ſublimari jubent: Attamen, pro mea ſententia, præſtat, mercurio ſublimato tamdiu argentum vivum ſub continuata tritura addere, donec illud amplius adſumere, ac ſibi adunare renuat. Quod ſublimationem quoque rectificatoriam attinet, bis repetitam ſufficere, arbitror. Nam mercurium dulcem, ſæpius, quam dixi, ſublimatum, ob ſpicula ſalina nimium fortaſſis confracta, in operando torpidiorem exiſtere, obſervatio docuit.

II. Si cucurbita vitrea non loricata ad ſublimationem eligitur, illa arenæ profunde imponenda eſt, ut mercurius vivus in principio evectus ſupremæ colli parti adponatur, deinde arena ad trium vel quatuor digitorum tranſverſalium latitudinem removenda eſt, ut pars denudata aliquantulum refrigeretur, & mercurius dulcis purus locum, priori inferiorem, occupet. In principio quoque, per unam alteramve horam, ignis lenior admovendus eſt, ut melior mercurii vivi ac ſublimati unio contingat.

III. Mercurius vivus ideo mercurio ſublimato additur, ut globuli currentes, prominentibus ſpiculis rigidis ſalinis quaſi affixi, ac firmius, accedente ſublimatione, uniti, aciem eorum obtundant ac hebetent, adeoque vim cauſticam minuant, & moleculas antea fortiter ſcinden-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0460-8 DFG

tes, rodentes, corrodentes, in moderate ſtimulantes & incidentes transforment.

IV. Inter terendum ſedulo cavendum eſt, ne pulvisculus tenerrimus, e mortario adſurgens, nares atque pulmones ingrediatur, & periculoſas ſternutationes & tuſſes excitet. Nonnulli igitur inter terendum pauxillum aquæ adſpergere ſolent mixturæ, partim, ut noxa, a pulvere adſurgente metuenda, præcaveatur, partim etiam, ut mercurius ſublimatus aliquantiſper ſolutus promptius argenti vivi globulos recipiat.

V. Mercurius dulcis rite præparatus valide incidendo & vivide ſtimulando in corpore agit, & jure inter activa & ſelecta medicamenta reſolventia, aperitiva, abſtergentia, laxantia, anthelmintica, & antivenerea ſibi locum vindicat. Specifice igitur commendatur & frequentiſſime pariter cum fructu inſigni exhibetur in cruditatibus primæ culinæ tenaciſſimis, febre quartana, obſtructione heparis, lienis, glandularum meſaraicarum, aliarumque, & inde promanantibus morbis variis, itemque in aſthmate pituitoſo, nephritide mucido-ſabuloſa, cachexia, fluore albo mulierum, gonorrhœa virulenta, lue venerea, & quibusvis pathematibus, ex impura venere ortis, nec minus in adfectibus ſcabioſis, contra vermes inteſtinorum, & ſic porro. Perſæpe etiam purgantibus, adjuvantis loco, additur. Apud adultos, inter pilulas, bolos, electuaria ſpiſſiora, & pulveres receptus, datur a grano uno ad grana 2. 3. 4. 5. 6. 8. 10., immo, ſi completam ſalivationem excitare velimus, doſis a granis quinque paullatim ad drachmam dimidiam adſcendit.

VI. Præter ordinarium hunc mercurium dulcem, alius adhuc, a LEMERY *a*) communicatus, & ex *mercurio præcipitato albo coſmetico* probe aqua edulcorato, adeoque ex mercurio vivo & aqua regia parandus, innotuit. Aliquoties illum confeci, & inſipidum quidem ac valde

a) Vid. *Memoir. de l'Acad. Royal. des Sciences A. 1709.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0461-3 DFG

compactum inveni, at hactenus illum ægris porrigere nondum ausus sum, & ideo etiam de ejus bonitate certum testimonium adferre nequeo. LEMERY cæteroquin eum laudat, & ordinario quoad vires simillimum esse adserit, si scilicet bis aut ter sublimatus fuerit.

CINNABARIS FACTITIA VVLGARIS ET CINNABARIS ANTIMONII.

TRIPLEX in officinis cinnabaris species prostat, nimirum *nativa*, *factitia vulgaris*, & *factitia antimonii*. Cinnabaris nativa in Carinthia, Styria, Carniola, Bohemia, Andalusia & Biscaja, Hispaniæ provinciis, nec minus in Hungaria & Peruano novi orbis regno e terræ visceribus eruitur, vel frusta majora, minora, puriora, impuriora, per aquas subterraneas abrasa, & ad telluris superficiem abrepta, ex rivulorum ac fluminum sabulo colliguntur, posteaque, a partibus heterogeneis lotura debite purgata, venduntur. Cinnabaris factitia vulgaris sequenti modo paratur: Rec. Mercurii vivi depurati uncias octo, florum sulphuris, vel saltem sulphuris communis citrini uncias duas. Sulphur pulverisatum in tigillo lato argillaceo, carbonibus imposito, lenissime fluat, fluenti successive mercurius vivus ingeratur, & cum sulphure, agitationis beneficio cum bacillo ligneo, probe misceatur, donec massa nigricans ponderosa, quam *æthiopem mineralem* vocant, inde resultet. Succedit

etiam, quando argentum vivum, absque ignis adjumento, sola tritura protracta in mortario vitreo aut marmoreo cum sulphure combinatur, & sic *æthiops mineralis sine igne*, seu ἄπυρος producitur. Massa pulverisata, vel pulvis nigricans posterior cucurbitæ parvæ angustioris colli, vel sibi relictæ, vel, fere ad orificium usque, loricatæ injicitur, & prior profunde arenæ in cupella ferrea, posterior carbonibus candentibus immediate imponitur, posteaque, orificio cucurbitæ pistillo argillaceo prius obturato, igne primum leniori, deinde autem, postquam cucurbita debite incaluit, intensiori, ad summum successive gradum augendo, sublimatio instituitur, & per quatuor aut quinque circiter horas continuatur. Peracta sublimatione & vase refrigerato, annulique seu circuli ferrei igniti ope diffracto, compacta massa cinnabarina eximitur, ab impuritatibus nigricantibus, colli lateribus in parte suprema adpositis, quantum fieri potest, liberatur, &, post trituram aqua lota ac rursus exsiccata, adservatur, vel adhuc semel, si nondum scilicet satis pura existat, post trituram sublimatur, sublimata & exemta teritur, lavatur, exsiccatur & adservatur. A cinnabaris factitiæ vulgaris præparatione paullulum distincta est præparatio *Cinnabaris antimonii*, quæ sese ita habet: Rec. Antimonii crudi Hungarici optime pulverisati, mercurii sublimati

corrosivi ana uncias sex. Terendo in mortario vitreo probe misceantur, deinde retortæ terreæ loricatæ, aut vitreæ non loricatæ immittantur, retorta terrea loricata carbonibus candentibus, vitrea simplex autem catino ferreo, arena repleto, altius imponatur, &, adplicato recipiente, clausisque commissuris, igne per gradus aucto, sublimatio instituatur; sic primo butyrum antimonii, quod partim in receptaculum defluit, partim in retortæ collo remanet coagulatum, adscendit, deinde globuli nonnulli mercurii resuscitati, cum materia nigricante, sequuntur, tandemque ipsa cinnabaris adsurgit, & circa latera colli in massam compactam, rubram, splendentem, concrescit. Absoluta sublimatione, collo retortæ carbones candentes provide admoventur, ut butyrum antimonii coagulatum liquescat, ac totum in recipiens defluat, deinde autem, fracta retorta refrigerata, cinnabaris eximitur, & æque, ac præcedens, trita prius atque lotura purgata, denuo in cucurbita sublimatur, ut perfectam puritatem & elegantiorem rubedinem consequatur.

NOTANDA
CIRCA
PRÆPARATIONEM, NATVRAM, VIRES ET VSVM MEDICVM CINNABARIS VTRIVSQVE.

I. CINNABARIS est siccum ac ponderosum concretum *sulphureo-mercuriale*, gratissima quidem post per-

fectam trituram rubedine, nullo autem ſapore, nullo odore præditum.

II. Sulphuris quantitas ad quantitatem mercurii in cinnabari, ſecundum LEMERIVM *a*) ſeſe habet ut 1 ad 7., ſecundum meam obſervationem ut 1. ad $7\frac{2}{3}$, & ſecundum MEVDERVM *b*) ut 1. ad 30. Valde poſtrema hæc proportionis ſupputatio a prioribus differt, & vero vix ſimilis eſſe videtur: Quomodo enim tam exigua trigeſima ſcilicet ſulphuris pars tantam mercurii currentis molem ligare, & in maſſam ſolidam compingere valet?

III. Partes ſulphureæ, igne liquatæ, mercurii interjecti globulos disjungunt, eosdemque, ceu cortex nucleum, ambiunt, & hi ſulphuri, tanquam mel cellulis ceraceis, hærent immerſi, ut ideo in unam coire neſciant molem, nec quidquam ab extra illos adgredi, corrodere, aut alio modo ſolvere valeat, niſi, fracto prius atque remoto cortice ſulphureo, viam ſibi paraverit. Sub liquefactione ſulphuris leniſſimus ignis adhibendus eſt, ne accendatur; ſin nihiloſecius caſu flammam concipiat, illa, orbe ligneo ſtatim tigillo impoſito, iterum extinguenda eſt.

IV. Quando æthiopi minerali ante ſublimationem pauxillum ſalis tartari, quod cum liqueſcente ſulphure ſuperfluo in ſic dictum hepar concreſcit, in cucurbitula adjicitur, cinnabaris multo eminentiorem multoque elegantiorem, quam alias, rubedinem nanciſcitur.

V. Cinnabaris antimonii ex *ſulphure antimonii*, ſulphuri communi minerali per omnia ſimillimo, & *mercurio currente*, æque ac factitia vulgaris, naſcitur. Facta enim antimonii pulveriſati & mercurii ſublimati miſcela, ſal acidum mercurium deſerit, & partem regulinam antimonii corrodit, mercurius contra cum ſulphure antimonii in cinnabarim combinatur. Quærunt non-

a) Vid. EIVSD. *Materialien - Lexicon p. 313.*

b) Vid. EIVSD. *Analyſ. antimonii phyſico - chym. rat. p. 16.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0465-6 DFG

nulli in antimonio, & per consequens etiam in cinnabari antimoniali, sulphur quoddam purius atque solare, sed ubinam istud lateat, mihi sane aliisque, qui alchymicorum commenta rident, ignotum est. Simile quid etiam de sulphure anodyno vitrioli in antimonii cinnabari dicendum est.

VI. Cinnabari factitiæ vulgari & antimoniali nonnulli etiam *Cinnabarim lunæ* jungunt, imo concretum tale cinnabarinum ex omnibus metallis eadem methodo, mutatis tamen pro metallorum diversitate mutandis præparari posse perhibent: *a*) Attamen hæc ac reliquæ, ex mercurio & imaginario metallorum sulphure parandæ, cinnabaris species veris concretis cinnabarinis neutiquam adnumerandæ sunt. Metalla pura enim nullum sulphur completum, cum vulgari comparandum, sed longe subtiliorem atque simpliciorem duntaxat substantiam phlogistam in sua mixtione fovent, quæ cum mercurio vivo in veram cinnabarim combinari nequit. Memorata igitur producta nihil sane aliud sistunt, nisi mercurium, post solutionem & præcipitationem igne fortissimo sublimatum, ideoque rubedinem suam & habitum externum cinnabarinum minime unito sulphuri metallico, sed unice acidis spiritus nitri particulis, cum mercurii globulis simul evectis, iisdemque firmiter adhærentibus, debent *b*).

VII. Cinnabaris, in subtilissimum etiam pulverem redacta, neque cum aqua frigida & tepida, neque cum salsis, lixiviosis, acidis temperatioribus & inflammabilibus spirituosis liquoribus, licet centies, leni etiam filtri succussione in auxilium vocata, reaffundantur, chartam bibulam transit, sed citra ponderis decrementum, citra

a) Conf. D. D. POTTII *Diss. de Sulphuribus metallorum p. 9. seq.* it. *Alchym. denud. c. 2. p. 16.*

b) Vid. *Annales Wratislavienses ann. 1720. p. 102.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0466-2 DFG

ullam coloris, formæ atque indolis mutationem in ea remanet. Obſequium quoque, ob refractariam ſuam indolem, menſtruis aqueis, ſalſis, ſpirituoſis inflammabilibus, quid? quod, acidis corroſivis fortiſſimis denegat, neque in partes ſimilares, neque diſſimilares, etſi injecta diu in illis relinquatur, diſſolvitur. Non ſperanda pariter ſingularis ſolutio in lixiviis aqueo-alcalicis, niſi ea concentrata ſint, & ipſa coctio, ad notabile tempus protracta, accedat. Per ſe in mortario lapideo trita, nullas particulas odoratas emittit; per ignem quidem in halitus reſolvitur, at intenſior Vulcani tortura, quæ gradum, ad aquæ ebullitionem neceſſarium, longe ſuperat, requiritur; a blando autem corporis calore talis reſolutio halituoſa nunquam exſpectanda eſt.

VIII. Cinnabari per longam annorum ſeriem a medicis pleriſque ſingulares virtutes anodynæ, antiſpaſmodicæ, antepilepticæ, cephalicæ, cardiacæ &c. adſcriptæ fuerunt: Verum, cum illa neque a menſtruis aqueis, ſalſis, acidis &c. ſolvi, neque blando calore in halitus mutari, neque etiam per chartam bibulam cum liquoribus tranſire poſſit, nulla pariter ejusdem in prima culina a temperato liquore gaſtrico aqueo ſalſo ſolutio, nulla per humidum atque mitiſſimum corporis calorem reſolutio halituoſa, nulla translatio ad ſanguinem, adeoque nulla plane ſalutaris in corpore actio ab ea ſperanda eſt; quemadmodum hæc fuſius in *Diſſertatione* de *Cinnabaris inertia medica* demonſtravi.

IX. *Butyrum antimonii*, quod ſub cinnabaris antimonialis ſublimatione adſurgit, nihil aliud eſt, niſi pars antimonii regulina, ab acido ſalis communis corroſa, hinc, aqua frigida largius adfuſa, pars regulina denuo præcipitatur, & aqua acidula redditur. Pertinet ad corroſiva fortiſſima, externe, abſumendi fine, nonnunquam, aſt provide, adplicanda.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0467-8 DFG

CAPVT II

DE

FLORIBVS ET SALIBVS VOLATILIBVS SICCIS.

§. I.

FLORES recte in *veros* & *ſpurios* diſtinguuntur: Veri, quibus flores ſulphuris, antimonii, arſenici, biſmuthi, cinci &c. adnumerantur, ſunt pulveres ſicciſſimi atque tenerrimi, albi, flaveſcentes, flavi, rubelli, rubri &c., vel *ſulphurei*, vel *arſenicales*, vel *ſulphureo-arſenicales*; ſpurii autem, qui alembici, cuculli pyramidalis, vel ipſius etiam vaſis ſublimatorii lateribus in parte ſuperiori, ſub forma flocculorum nivalium, aut cruſtæ terreo-ſalinæ rarioris, vel ex parte etiam ſub pulveris tenerioris forma, adponuntur, vel concreta *mere ſalina*, ut flores ſalis ammoniaci ſimplices, vel *ſalino-oleoſa*, ut flores benzoes, vel *terreo*-aut *metallico-ſalina*, ut flores ſalis ammoniaci martiales, ens veneris Boylæi, ac reliqui flores metallici, ſiſtunt.

§. II.

FLORES quicunque vel in retortis, vel frequentius in capitellis, ſibi mutuo impoſitis, quæ vulgo *Aludel* vocantur, vel in cucurbitis humilioribus, alembico cæco aut roſtrato inſtructis, immo ſubinde in ollis vulgaribus, cucullo pyramidali chartaceo tectis, vel cum,

vel ſine additamentis, ſublimationis beneficio parantur. *Additamenta* ita comparata ſunt, ut alia, v. g. *arena*, *vitrum contuſum*, *caput mortuum vitrioli* &c., materiæ ſublimandæ colliquefactionem impediant, alia autem partium, per ſe nimis gravium, adſcenſum promoveant atque facilitent, uti *flores ſalis ammoniaci ſimplices*. Priora plerumque ſulphuri contuſo, arſenico, gummi benzoino &c., poſteriora metallis adduntur.

§. III.

CVM graviora etiam, fixiora atque compactiora corpora metallica, licet in ſubtiliorem redacta fuerint limaturam, cum floribus ſalis ammoniaci, qui ipſis ordinario adduntur, adſcendere adhuc renuant, prius ope ſolutionis in menſtruis variis, maxime acidis adpropriatis, ut aqua forti, aqua regia, oleo vitrioli &c., in calces teneriores ac volatiliores redigenda, & hæ demum cum floribus ſalis ammoniaci ſublimandæ ſunt; quemadmodum hæc ex ſingulorum contemplatione ſpecialiori melius cognoſcuntur.

§. IV.

PAVCISSIMI flores, hactenus a chymicis ex antimonio, arſenico, bismutho, cinco, metallis perfectioribus & imperfectioribus, ſulphure, ſale ammoniaco, gummi benzoino, aliisque regni mineralis ac vegetabilis concretis confecti, ſingularem in medicina uſum præ-

ſtiterunt, & plerique proinde, immo, ſi flores ſulphuris, ſalis ammoniaci ſimplices & martiales, nec non flores benzoinos exceperis, propemodum omnes vix digni ſunt, ut iis inter ſelecta remedia amplius locus concedatur.

§. V.

SALIA SICCA VOLATILIA, quæ alterum in hoc capite tractationis objectum conſtituunt, vel *mere urinoſa* ſunt, vel *urinoſo-oleoſa balſamica*, vel *oleoſo-acidula*, ut ſal ſuccini volatile. Mere urinoſa vel ſtatim ſub ſpirituum urinoſorum deſtillatione impetrantur, & deinde ſolummodo, additis *cineribus vulgaribus cribratis*, *cineribus clavellatis*, *cornu cervi uſto*, aut *calce viva* & *extincta*, ſublimationis beneficio, in cucurbitis alembico inſtructis, depurantur, vel demum ex ſale ammoniaco, cum puris cineribus clavellatis, aut ſale tartari, anatica quantitate mixto, reſuſcitantur, ac ſublimatione ſeparantur.

§. VI.

SI LAVDATÆ autem mixturæ ex ſale alcalico fixo & ſale ammoniaco olea deſtillata, aut ſpecies aromaticæ & balſamicæ ſiccæ adduntur, *ſalia oleoſa balſamica* inde reſultant. Poſſunt tamen etiam ſimilia ſalia absque ſublimatione nova parari, ſi ſaltem ſufficiens olei deſtillati ætherei quantitas ſali urinoſo ſalis ammoniaci puro inſtilletur, & probe cum eodem mediante agitatione vaſis miſceatur. Locum cæteroquin

roquin hæc æque, ac præcedentia pure urinosa, merentur inter medicamenta commoventia, discutientia, excitantia, ac sudorifera efficacissima, &, longe minori etiam dosi interne exhibita, vires atque virtutes easdem exserunt, quas spiritus urinosi & salia volatilia oleosa liquida, cum quibus quoad naturam & usum conveniunt, edere consueverunt. Aliter paullo de oleoso-acidulis, quorum speciem præcipuam *sal volatile succini* constituit, judicandum est: Hæc enim, licet discutientem quoque & aperitivam virtutem possideant, ob temperatiorem tamen indolem, longe blandiorem operationem exercent.

FLORES ET SALIA VOLATILIA VSITATIORA.

Flores sulphuris.	*Sal volatile Anglicanum siccum.*
- *salis ammoniaci simplices.*	- *cornu cervi.*
- - - *martiales.*	- *succini depuratum.*
- *benzoes.*	- *tartari volatile* TACKENII.
Sal volatile salis ammoniaci.	- *sedativum* HOMBERGII.

FLORES SVLPHVRIS.

OPTIME ex solo sulphure communi minerali, vel sabulo etiam remixto, in capitellis terreis (Aludel), quorum quinque, sex, imo plura sibi mutuo imponuntur, igne tamen moderato, ne sulphur accendatur, & loco florum spiritum acidum suppeditet, sublimantur. Carbones candentes ollæ infimæ, superne duntaxat apertæ, cui sulphur pulverisatum injicitur, admoventur, in superioribus autem florum

collectio fit. Absoluta sublimatione, pulvis flavus tenerrimus, penna anserina absterſus, & in molem collectus, eximitur. Nonnulli ſulphuri myrrham, aloen, crocum & ſimilia addunt, & ſic flores compoſitos præſtantiores præparare ſtudent: Attamen inutilem, pro mea ſententia, & ſuperfluum ſuſcipiunt laborem, & ſimplices ſulphuris flores partibus oleoſis empyrevmaticis, quæ in concretis memoratis ab igne ſicco producuntur, & tenerrimo ſulphuris ſublimati pulveri miſcentur, non meliores, ſed deteriores reddunt.

FLORES ſulphuris ſimplices a ſulphure puro pulveriſato teneritudine quidem, neutiquam vero indole atque virtute, differunt. In ventriculo non ſolvuntur, tenerrimi tamen halitus ſulphurei ex iisdem, caloris, tunicarum, & liquoris gaſtrici actione, expelluntur, qui, inhalatione ad ſanguinem tranſeuntes, aliquam poſtea utilitatem præſtant. Laudantur inprimis in adfectibus pectoris, aliarumque partium, a ſero acri ſalſo maxime oriundis, v. g. in tuſſi acri ſalſa, phthiſi, aſthmate & colica metallicolarum, ardore urinæ, ſcabie &c. Exhibentur plerumque cum ſacharo mixti a granis 5. ad 10. 20. 30., & aliis quoque pulveribus perſæpe adduntur. Externe ſubinde inter unguenta, ulceribus rebellibus, ſcabioſis, ichoroſis &c., temperandi ac demulcendi fine, adplicanda, recipiuntur.

FLORES SALIS AMMONIACI SIMPLICES.

REC. Salis ammoniaci ſubtiliter pulveriſati ac probe exſiccati libram unam, eamque cu-

curbitæ vitreæ humiliori immitte, cucurbitam poſtea, capitello ſuo tectam, in arenæ balneo altius colloca, &, commiſſura lutata, roſtroque parvo vaſculo recipiente adplicato, ignem lenem, magis tamen magisque per gradus augendum, ſubſterne; ſic primo pauxillum phlegmatis per alembici roſtrum, ad inferiora nonnihil declinatum, exſtillat, deinde flores nivei, ſub nebulæ albicantis forma evecti, in alembicum ſublimantur, ac omne tandem ſal ammoniacum, in fundo ſaltim relictis impuris partibus nigricantibus fuliginoſis, adſcendit, &, ſub cruſtæ ſalinæ compactioris atque ſplendentis forma, lateribus cucurbitæ in parte ſuprema apponitur. Expulſo phlegmate, quod ſemel commemorare expedit, ignis gradus valde paullatim augéndus, & ita, circum circa prius ac fere ad infimum usque alembici marginem coacervata arena calida, per aliquot horas conſervandus eſt, donec ſublimatio penitus abſoluta ſit. Flores deinde, cucurbita refrigerata, ſituque horizontali, ne flores in fundum decidere poſſint, in tabula collocata & alembico provide ablato, eximuntur & in vaſe optime clauſo adſervantur; non miſcendi tamen ſunt veri flores candidi cum ſale compactiori, cucurbitæ lateribus adhærente, ſed hoc ſeorſim colligi ac cuſtodiri debet.

SVBLIMATA pars compactior a vulgari ſale ammoniaco majori duntaxat puritate differt, veri autem

flores nivei, rari ac teneri, in alembico collecti, volatilitate ac penetrandi facultate, adeoque virtute pariter incidente, attenuante, abſtergente, aperitiva & diuretica non tantum vulgare ſal-ammoniacum, ſed quamplurima etiam reliqua ſalia neutra longe ſuperant, & iis proinde in rebelli febre quartana, inveteratis viſcerum obſtructionibus ac pluribus morbis, a muco tenaciſſimo præcipue oriundis, multum præferri merentur. Dantur a granis 5. ad 10. 15. 20.

Cum veris hiſce floribus ammoniacalibus, quod hoc loco ſubjungere neceſſum duco, flores illi ſpurii, qui ſimplici tantum ſalis ammoniaci ſolutione in aqua calida, lixivii filtratione, blanda evaporatione & cryſtalliſatione in loco frigidiuſculo parantur, haudquaquam comparandi ſunt, quoniam ſal ammoniacum duntaxat depuratum, viribus medicis a vulgari minime diſtinctum, ſiſtunt.

FLORES SALIS AMMONIACI MARTIALES.

REC. Limaturæ martis puræ uncias duas, ſalis ammoniaci pulveriſati uncias quatuor. Mixta cucurbitæ vitreæ aut terreæ injiciantur, & ſublimatio, impoſito alembico roſtrato, cui excipulum adplicandum, in arenæ balneo, igne per gradus aucto, inſtituatur; ſic primo liquor flaveſcens, qui in appenſo excipulo colligitur, deinde autem flores, qui alembici & cucurbitæ lateribus adponuntur, adſurgunt, in fundo autem maſſa, ex brunneo-nigricans, ſaporis ſtyptici vitriolici, remanet. Flores ſuperiores colore flaveſcente, & ſapore ſalſo & ſubadſtringente gaudent, inferiores autem colorem ex

luteo-brunneum, & ſaporem magis ſtypticum poſſident, hinc provide etiam a prioribus ſeparandi & ſeorſim adſervandi ſunt. Ex capite mortuo, ut & ex floribus, in parte inferiori cucurbitæ lateribus ſat copioſe adhærentibus, cum ſpiritu vini, modice ſaltem rectificato, *tinctura martis* extrahitur, & totum quoque caput mortuum, ſi aëri liberiori exponitur, ut deliqueſcat, *liquorem brunneum valde ſtypticum*, qui oleum fere refert, largitur.

FLORES ſalis ammoniaci martiales flaveſcentes reſolvendo ac leniter adſtringendo agunt, & ideo etiam in cachexia, œdemate membrorum, leucophlegmatia, febre quartana, obſtructionibus viſcerum, aliiſque morbis, a ſolidorum laxitate, & viſcida humorum indole maxime oriundis, non contemnendum auxilium præſtant. Dantur a granis 5. ad 15.

FLORES BENZOES.

REC. Gummi benzoini ſplendentis, & fruſtulis albicantibus probe remixti, quantum placet. Contuſum, & cum tribus vel quatuor, quinque arenæ puræ partibus mixtum, ollæ minori vitreatæ injiciatur, eademque inter carbones collocata, & impoſito cucullo pyramidali papyraceo, ſublimatio igne leniſſimo peragatur. Primo flores albiſſimi adſurgunt, & cuculli lateribus, inſtar flocculorum nivalium, adhærent, qui, pennæ anſerinæ ope abſterſi & exemti, ſeorſim adſervandi ſunt, tandem ſuccedunt flaveſcentes, oleo jam jam largius

imbuti. Ex capite mortuo, ſi iſtud retortæ immittitur, adhuc oleum benzoes empyrevmaticum deſtillando expelli poteſt. Sublimatio horum florum commode etiam in cucurbita vitrea humiliori, arenæ balneo impoſita, & alembico, non lutata tamen commiſſura, ut pro lubitu auferri ac denuo imponi poſſit, inſtructa, adornatur; immo, in ipſa retorta ſuccedit, flores tamen oleo nimium imbuuntur, &, peracta ſublimatione ac deſtillatione, demum ab eo per ſolutionem in aqua & filtrationem liberandi ſunt: Flores enim, in aqua calida ſoluti, per filtrum tranſeunt, &, aqua refrigerata, denuo concreſcunt, oleum vero in filtro relinquitur.

FLORES benzoes, qui nihil aliud ſunt, niſi *ſal volatile oleoſum nativum*, a partibus reſinoſis, terreis & oleoſis craſſioribus ſublimatione ſeparatum, egregium conſtituunt medicamentum reſolvens, incidens, abſtergens, & ſpecifice inprimis in morbis pectoris pituitoſis, lue venerea, obſtructione glandularum & morbis ſimilibus commendantur. Dantur, in vino aut eſſentiis ſoluti, vel etiam inter pilulas, bolos, electuaria, immo pulveres recepti, a granis 3. ad 5. 8. 10. Externe ad ptarmica & errhina pertinent.

SAL VOLATILE SALIS AMMONIACI.

REC. Salis ammoniaci, cinerum clavellatorum aut ſalis tartari ana uncias quatuor. Pulveriſatis, & in cucurbita vitrea mixtis, adfundantur unciæ duæ aquæ ſimplicis, & uncia

una ſpiritus vini rectificatiſſimi, poſteaque ſublimatio ſalis in arenæ balneo, igne moderato, inſtituatur, & tamdiu continuetur, donec aqua adſurgere incipiat. Facta vaſis refrigeratione, ſal ex alembico extrahitur, & in vitro optime clauſo adſervatur.

EST excitans externum, atque ſudoriferum internum valde activum, & ſaltem a grano uno ad 3. 4. 5. 6. 10., in vehiculo aqueo, exhibetur.

SAL VOLATILE ANGLICANVM SICCVM.

REC. Salis tartari uncias duas, ſalis ammoniaci uncias ſex. Tritis ſeorſim, poſteaque mixtis & cucurbitæ vitreæ immiſſis, olei deſtillati lavendulæ drachmæ tres & ſpiritus vini rectificatiſſimi uncia una addantur, &, impoſito alembico, ſal volatile, ſubdito igne leni, ſublimetur, peracta ſublimatione eximatur, & in parvis vitris, vitreo pariter operculo exacte claudendis, adſervetur.

PROPTER validas vires diſcutientes ac diaphoreticas contra varios quidem morbos frigidos ad pauca grana exhiberi poteſt, rarius tamen interne uſurpatur, ſed hyſtericis plerumque ad olfaciendnm offertur, ac crebro pariter apud alios, cephalalgia rheumatico-catarrhali laborantes, aut animi deliquio, apoplexia pituitoſa &c. correptos, naribus admovetur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0477-4 DFG

SAL VOLATILE CORNV CERVI COPIA MAJORI PARANDVM.

REC. Salis ammoniaci pulverisati uncias tres, cinerum clavellatorum pulverisatorum uncias quinque, olei cornu cervi fœtidi drachmas duas, spiritus vini rectificati uncias duas. Instituatur, post miscelam, in cucurbita & arenæ balneo secundum artem sublimatio, & sal, peracta operatione, eximatur.

HOC sal cornu cervi cum ordinario, quoad naturam, proprietates & vires medicas, perfecte convenit. Datur a granis 2. ad 3. 4. 5. 10. Eadem observata methodo, alia etiam salia urinosa, v. g. *ungulæ alcis, eboris* &c., addito saltem mixturæ salinæ oleo empyrevmatico specifico, copia majori, & sumtu nihilominus minori, parari possunt.

SAL SVCCINI VOLATILE DEPVRATVM.

IMMITTITVR sal volatile succini, post olei destillationem e collo retortæ & receptaculo collectum, & ab oleo separatum, cucurbitæ vitreæ humiliori, &, imposito pileo coniformi fastigiato, sive cucullo, ex charta bibula, aut alba duplicata facto, sublimatio in arena igne leni instituitur. Pileus per intervalla aufertur, & alius imponitur, ut sal volatile, quod paullulum adcumulatum facile iterum relabitur, tempestive eximi queat. Alii, quorum methodus descriptæ præferri meretur, sal succini, post olei destillationem collectum, eodemque

adhuc conſpurcatum, in aqua calida ſolvunt, ſolutionem per chartam bibulam filtrant, leni igne in vaſe vitreo evaporant, & lixivium concentratum tamdiu in loco frigidiuſculo collocant, donec puræ, ſpongioſæ & flaveſcentes cryſtalli concreverint. Has poſtea eximunt, &, chartæ bibulæ impoſitas, leniter exſiccant, reſiduum vero denuo evaporant, vel penitus, ad ſiccitatem usque, coagulant, ut adhuc cryſtallos quasdam obſcurioris coloris, vel ſaltem, adhibita plenaria coagulatione, maſſam ſalinam brunneam impetrent.

EST ſal oleoſo-acidulum ſatis penetrans, quod vires diſcutientes, anthyſtericas, diaphoreticas & diureticas poſſidet. Datur a granis 5. ad 10. 15. 20. Cum ſpiritu cornu cervi decenti quantitate combinatum, notiſſimum *liquorem cornu cervi ſucciuatum* conſtituit.

SAL TARTARI VOLATILE TACKENII.

REC. Salis volatilis urinæ uncias duas, aceti deſtillati fortiſſimi uncias octo. Mixta in cucurbita leni calore per aliquot dies digerantur, & acetum poſtea blanda deſtillatione evocetur, eoque penitus prolecto, nova ejus quantitas ſali ſuperfundatur, ac, prævia temporaria digeſtione, rurſus abſtrahatur. Deinde cum ſale, in fundo cucurbitæ relicto & exemto, ſalis tartari pars quarta exacte miſceatur, & mixtura, cucurbitæ iterum immiſſa, ſublimetur, pars

ſublimata denuo teratur cum reſiduo nondum evecto, rurſumque ſublimetur, & toties hi labores repetantur, donec tota ſalis tartari quantitas cum altero ſale in alembicum adſurgat.

POSSIDET vires reſolventes, diſcutientes, diaphoreticas ac diureticas, & contra recentiores ideo concretiones calculoſas & quoscunque morbos pituitoſos præcipue commendatur: Quod promiſcue autem in epilepſia ſpecificam virtutem exerat, defendere non audeo. Exhibetur a ſcrupulo dimidio ad integrum.

SAL SEDATIVVM HOMBERGII.

SINGVLARE hoc concretum ſalinum, quod reliquis hoc loco addere lubet, duplici modo, *cryſtalliſatione* nimirum vel *ſublimatione*, e borace, cujus mixtionem ingreditur, ſeparari poteſt. Prior methodus ad ſequentia redit: Boracis partibus duabus, in aqua calida ſolutis, olei vitrioli optimi pars una ſucceſſive inſtillatur, & lixivium, finita commixtione, in arena calida, blandæ evaporationis adminiculo, concentratur. Ablata circiter parte liquoris dimidia, lixivium ſuperſtes in loco frigidiuſculo collocatur; ſic, brevi elapſo tempore, ſal ſedativum, lamellarum ſplendentium & flocculorum nivalium forma, concreſcit, quod deinde cultri cuſpide e vitro eximi, aqua frigida probe ablui & ſiccari debet. Liquor reſiduus leni calore nonnihil rurſus inſpiſſatur, ac denuo ad cryſtalliſandum reponitur, ut tota vel maxima tamen inhærentis ſalis ſedativi quantitas ſepa-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0480-9 DFG

retur. In lixivio, poſt ſalis ſedativi ſejunctionem, deinde etiam ſal mirabile Glauberi, ex parte alcalica boracis & addito oleo vitrioli genitum, in cryſtallos coit.

Si loco cryſtalliſationis ſublimatio ad ſeparandum ſal ſedativum eligitur, proceſſus ita adornandus eſt: Immittuntur in retortam vitream amplioris colli boracis pulveriſatæ unciæ quatuor, & dimidia circiter vel etiam integra uncia aquæ illi adfunditur, ut aliquantulum humeſcat, deinde olei vitrioli drachmæ decem inſtillantur, &, retorta arenæ balneo impoſita, ignis adæquatus ſubſternitur. Initio aqua in receptaculum exſtillat, eaque maximam partem expulſa, paullulumque igne aucto, ſal ſedativum adſcendit in collum retortæ, & exigua etiam portio ejus cum reliquo humore aqueo in vas recipiens defertur. Abſoluta ſublimatione, elevatum ſal ſedativum, quod teneritudine, raritate ac levitate illud, quod ſola cryſtalliſatione ſecretum fuit, ſuperat, pluma decutitur, & relicta maſſa ſalina e retorta eximitur, exemta in pulverem teritur, &, aqua rurſum nonnihil humectata, novæ ſublimationi ſubjicitur, vel etiam, ſi iterata ſublimatio diſplicet, cum ſufficienti aquæ quantitate coquitur, & lixivium, poſt evaporationem filtratum, ad cryſtalliſandum reponitur, ut plus ſalis ſedativi colligatur. Quantitas hujus ſalis pro differenti ſejunctionis modo diſcrepat;

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0481-5 DFG

adhibita tamen ſola cryſtalliſatione, quæ ſeparandi methodus optima eſt, plerumque ex unciis triginta tribus boracis undecim uncias ſalis ſedativi educi, *Dominus* BARON *d'*HENOUVILLE teſtatur *a)*.

NOTANDA
CIRCA
PRÆPARATIONEM, VIRES ET VSVM MEDICVM HVJVS SALIS.

I. SAL ſedativum optime quidem admixto oleo vitrioli a parte boracis alcalica ſejungitur; ſeparatio tamen feliciter quoque ſuccedit, nec ullum poſtea circa naturam ſalis ſecreti diſcrimen animadvertitur, ſi aliud quoddam ſal acidum mineralis aut vegetabilis proſapiæ, v. g. acidum nitri, aut ſalis communis, aut ſolutio ſalis acetoſellæ ſolutioni boracis aquoſæ juſta quantitate inſtillatur: Quod manifeſtum omnino documentum eſt, ſal ſedativum e borace, quæ ex ſale alcalico fixo minerali & ſale ſedativo dudum conſtat, ſolummodo educi, minime autem, uti aliqui opinantur, produci ſeu demum generari. Accedit huic argumento perfecta ipſius boracis regeneratio, quando ſolutioni vitri ſalis ſedativi, aqua fervida factæ, ſal ſodæ purum ea quantitate ſenſim additur, ut mixtura a ſolutione boracis ſapore amplius diſtingui nequeat. Coit rurſus ſub hac miſcela ſal ſedativum cum mixto alcali minerali, & cryſtalli, poſt lixivii refrigerationem naſcentes, quoad ſingulas proprietates cum borace conveniunt. Nec ignotum præterea eſt, e borace calcinata ſolo ſpiritu vini, adminiculante tamen diuturniori ac fortiori digeſtione, aliquam ſalis ſedativi partem ſeparari poſſe.

a) In *Memoires preſentés à l'Acad. Royal. des Sciences de Paris*, *T. I.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0482-0 DFG

II. Per se singulare hoc sal in igne fixissimum est, & integrum accedente demum humiditate aquea volatile evadit. Si prunæ injicitur, quoad aliquam duntaxat partem, arctius procul dubio cum phlogisto carbonum coalitam, in fumum resolvitur, portio reliqua autem in vitrum colliquescit, quod aqua tamen rursus solvitur, &, præmissa solutionis evaporatione, in aciculas iterum flammulasque crystallinas, ut &, sublimatione suscepta, in flocculos tenerrimos, nivalibus similes, concrescit.

III. Non tantum aqua, sed etiam spiritus vini sal sedativum solvit, ac postmodum accensus flammam subviridem format; non alteratur tamen hac solutione & deflagratione natura salis sedativi, sed, spiritu igne consumto, pulvis albus remanet, qui aqua solutus pristinam figuram crystallinam, præmissa solutionis evaporatione, recuperat.

IV. Oleum vitrioli, sali sedativo adfusum, nihil acidi inde exturbat, sed sub destillatione, substrato etiam igne fortissimo, solum in vas recipiens transit, & sal sedativum postea integrum rursus ac citra ullum factæ mutationis indicium, in collum retortæ adsurgit. Sin nitro autem, tam vulgari, quam cubico, sali itemque culinari, sali ammoniaco ordinario & ammoniaco fixo sal sedativum, sive oleo vitrioli, sive spiritu nitri aut salis, sive acido quodam vegetabili e borace separatum fuerit, additur, spiritus eorum acidi, subdito retortæ igne adæquato, expelluntur, nec ullum inter hosce & ordinarios nitri ac salis spiritus discrimen observatur.

V. Principia constitutiva hujus salis nondum satis innotuerunt, vero simile tamen est, *terram quandam vitrescibilem metallicam* aut *semimetallicam*, nec non *acidum*, vel *vitriolicum*, uti Chemicorum plerique opinantur, vel *peculiare prorsus & a reliquis acidis natura sua distinctum*, quod *Dom.* D. FRANCISCVS ANTONIVS

OBERMAYR defendere ſuſtinuit *b*), ut & *pauxillum tenerioris ſubſtantiæ inflammabilis* mixtionem ejus ingredi; quemadmodum plura de hiſce ac præcedentibus non tantum in ſupra allegata *Dn.* BARONII *d'* HENOUVILLE *Commentatione de Principiis boracis*, ſed etiam in vix memorata *Diſſertatione* & in *Fundamentis* meis *Materiæ med. Edit. novæ T. I. Sect. VII. Cap.* 7. videnda ſunt.

VI. Ab inventore HOMBERGIO coneretum hoc ſalinum medicamentis anodynis ac ſedativis accenſetur, & valde in cephalalgia, dolore arthritico, nephritico atque hyſterico, nec minus in epilepſia, & plerisque aliis convulſionibus, immo in febribus ardentibus ac caſtrenſibus, vehementiori delirio ſtipatis, laudatur. Exhibetur in aqua calida aut alio congruo vehiculo a granis 3. ad ſcrupulum dimidium.

SECTIO VIII.

DE PRÆCIPITATIS, MAGISTERIIS, SVLPHVRIBVS, CALCIBVS, CROCIS, REGVLIS, ATQVE VITRIS.

CAPVT I.

DE PRÆCIPITATIS, MAGISTERIIS ATQVE SVLPHVRIBVS.

§. I.

PRÆCIPITATA, quæ in noſtras officinas ſucceſſive introducta fuerunt, & ex parte etiam *Magiſteria*, ex parte *Sulphura* vocantur,

b) In *Diſſertatione experimentali chemica de Sale ſedativo Hombergii, MDCCLXVI. Vindobonæ habita.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-146875-p0484-2 DFG